

מכון הדר

MECHON HADAR

Ki Anu Amekha

Rabbi Elie Kaunfer – kaunfer@mechonhadar.org

Singing Communities Intensive 2014

1. Song of Songs Rabbah (Vilna) 2:45

“My beloved is mine and I am his” (Song of Songs 1:16).
He is my God and I am His [chosen] nation. He is my God—“I am the Lord thy God” (Exodus 20:2).
I am His people and nation, as it says, “Attend unto Me, O My people, and give ear unto Me, O My nation” (Isaiah 51:4).
He is as a father to me, and I am as a son to Him.
He is as a father to me: “For You are our Father” (Isaiah 63:16); also, “For I am become a father to Israel” (Jeremiah 31:9).
I am as a son to Him—“Israel is My son, My firstborn” (Exodus 4:22), and again, “You are the children of YHVH” (Deuteronomy 14:1).
He is as a shepherd to me—“Give ear, O Shepherd of Israel” (Psalm 80:2).
I am to Him as a flock—“And you, My sheep, the sheep of My pasture” (Ezekiel 34:31).
He is to me as a keeper—“Behold, He that keeps Israel neither slumbers nor sleeps” (Psalm 121:4).
I am His vineyard, as it says, “For the vineyard of YHVH of Hosts is the house of Israel” (Isaiah 5:7).
He fights for me against those that challenge me, and I fight for Him against those that provoke Him.

1. שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ב,

סימן מה

“דודי לי ואני לו” (שיר השירים א:טז),
הוא לי לאלקים ואני לו לאומה, הוא לי
לאלקים “אני ה' אלקיך” (שמות כ:ב),
ואני לו לעם ואומה, שנאמר “הקשיבו אלי
עמי ולאומי אלי האזינו” (ישעיה נא:ד),
הוא לי לאב ואני לו לבן,
הוא לי לאב “כי אתה אבינו” (ישעיה סג:טז)
“כי הייתי לישראל לאב” (ירמיה לא:ט),
ואני לו לבן “בני בכורי ישראל” (שמות ד:כב)
“בנים אתם לה” (דברים יד:א),
הוא לי לרועה “רועה ישראל האזינה” (תהלים
פ:ב),
ואני לו לצאן “ואתנה צאני צאן מרעיתי”
(יחזקאל לד:לא),
הוא לי לשומר, “הנה לא ינום ולא יישן” וגו'
(תהלים קכא:ד),
ואני לו לכרם, שנאמר “כי כרם ה' צבאות
בית ישראל” (ישעיה ה:ז),
הוא לי במקניאין ואני לו במכעיסין,

He fights against those that challenge me, since He slew the firstborn of Egypt, as it says, “For I will go through the land of Egypt” (Exodus 12:12), and further, “And it came to pass at midnight, that YHVH smote all the firstborn” (12:29).

I fight against those that provoke Him, since I sacrificed the gods of Egypt. God said, “And against all the gods of Egypt I will execute judgments” (12:12), and I sacrificed them to Him, as it says, “Lo, if we sacrifice the abomination of the Egyptians before their eyes” (8:22), and also, “They shall take to them every man a lamb, according to their fathers’ houses” (12:3).

He said to me: “Let not mingled wine be wanting,” as it says, “Your navel is like a round goblet, wherein no mingled wine is wanting” (Song of Songs 7:3), and I said to Him, “You are my well-beloved friend, let Your kindness never be wanting,” as it says, “YHVH is my shepherd, I shall not want” (Psalm 23:1).

R. Yehudah b. R. Ilai said: He sang of me and I sang of him; He extolled me and I extolled Him; He called me, “My sister, My beloved, My dove, My perfect one,” and I said to Him, “This is my beloved and this is my friend.” He said to me, “Behold you are fair, my love” (Song of Songs 1:15), and I said to Him, “Behold you are fair, my beloved, and pleasant” (1:16). He said to me, “Happy are you, Israel, who is like you?” (Deuteronomy 38:29), and I said to Him, “Who is like You, YHVH, among the mighty” (Exodus 15:11). He said to me, “And who is like Your people, like Israel, a nation one in the earth” (2 Samuel 7:23), and I declare the unity of His name twice daily, saying, “Hear, O Israel YHVH our God, YHVH is one” (Deuteronomy 6:4).

הוא לי במקניאין שהכה בכורי מצרים, שנאמר
“ועברתי בארץ מצרים” (שמות יב:יב) “ויהי
בחצי הלילה וה’ הכה כל בכור” (שם כט),

ואני לו במכעיסין שזבחתי לאלהי מצרים, וכן
“ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים” (שם יב),
ואני זבחתים לו, שנאמר “הן נזבח את תועבת
מצרים” (שם ח:כב), וכן “ויקחו להם איש שה
לבית אבות” (שם יב:ג),

הוא אמר לי אל יחסר המזג, שנאמר “שררך
אגן הסהר אל יחסר המזג” (שיר השירים ז:ג),
ואני אמרתי לו את הוא רחמי טבא לא לחסר
טבותך לעולם, המד”א “ה’ רועי לא אחסר”
(תהלים כג:א),

אמר רבי יהודה בר רבי אלעאי הוא זמרני
ואני זמרתיו, הוא קלסני ואני קלסתיו, הוא
קראני אחותי רעיתי יונתי תמתי, ואני אמרת
ליה זה דודי וזה רעי, הוא אמר לי “הנך יפה
רעיתי” (שיר השירים א:טו), ואני אמרתי לו
“הנך יפה דודי אף נעים” (שם טז), הוא אמר
לי “אשריך ישראל מי כמוך” (דברים לג:כט),
ואני אמרתי לו “מי כמוך באלים ה’” (שמות
טו:יא), הוא אמר לי “ומי כעמך ישראל גוי
אחד בארץ” (שמואל ב ז:כג), ואני מיחדת
שמו בכל יום פעמים “שמע ישראל ה’ אלקינו
ה’ אחד” (דברים ו:ד),

When I require anything, I seek it only from His hand, as it says, “And it came to pass in the course of those many days that the king of Egypt died... and God heard their groaning... and God saw the children of Israel” (Exodus 2:23 ff.).

And when He required anything, He sought it only from me and from my hands, as it says, “Speak to all the congregation of Israel, saying” (12:3).

When I required something, I sought it only from His hand, as it says, “And when Pharaoh drew nigh, the children of Israel lifted up their eyes,” etc. (14:10).

And when He required something, He sought it only from me, as it says, “Speak unto the children of Israel, that they take for Me an offering” (25:2).

When I was in distress I sought assistance only from Him: “And the children of Israel cried unto the Lord; for he had nine hundred chariots of iron; and... he mightily oppressed the children of Israel” (Judges 4:3). What is meant by “mightily”? With insults and blasphemies.

When He required something He sought it only from me, as it says, “And let them make Me a sanctuary” (Exodus 25:8).

2. Isaiah 19:24-25

²⁴In that day, Israel shall be a third partner with Egypt and Assyria as a blessing on earth; ²⁵for the Lord of Hosts will bless them, saying, “Blessed be My people Egypt, My handiwork Assyria, and My very own Israel.”

לכשיהיה לי דבר ולא תבעתי אלא מידו, שנאמר “ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים וגו’, וישמע אלקים את נאקתם, וירא אלקים את בני ישראל” (שמות ב:כג), וכשיהיה לו דבר לא תבע אותו אלא ממני ומידי, שנאמר “דברו אל כל עדת ישראל לאמר” (שם יב:ג),

כשהיה לי דבר לא תבעתי אלא מידו, שנאמר “ופרעה הקריב וישאו בני ישראל” וגו’ (שם יד:י),

וכשהיה לו דבר לא תבע אלא ממני, שנאמר “דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה” (שם כה:ב),

וכשהיתה לי צרה לא תבעתי אלא ממנו “ויצעקו בני ישראל אל ה’ כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני ישראל בחזקה” וגו’ (שופטים ד:ג), מהו בחזקה בחירופין וגידופין,

כשהיה לו דבר לא תבע אלא ממני, שנאמר “ועשו לי מקדש” (שמות כה:ח).

2. ישעיה יט:כד-כה

²⁴בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרֶכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: ²⁵אֲשֶׁר בֵּרְכוּ יְקֹנֶק צְבָאוֹת לֵאמֹר בְּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם וּמִעֲשֵׂה יְדֵי אֲשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל:

3. Psalm 119:57

YHVH is my portion;

I have resolved to keep Your words.

3. תהלים קיט:נז

חֲלָקִי יְקֹנֶק

אֶמְרָתִי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ:

4. Isaiah 25:9

In that day they shall say:

This is our God;

We trusted in Him, and He delivered us.

This is YHVH, in whom we trusted;

Let us rejoice and exult in His deliverance!

4. ישעיה כה:ט

וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא

הַגֵּה אֱלֹקֵינוּ

זֶה קִוִּינוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ

זֶה יְקֹנֶק קִוִּינוּ לוֹ

נִגְיִלָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ:

5. Mekhilta de-Rabbi Shimon bar Yohai, 19:9

They said to him [Moshe]: We want to see our King—since hearing and seeing is not similar to hearing but not seeing. The Holy Blessed One said to him: I will give them what they asked for—“On the third day YHVH descended in sight of all the people” (Exodus 19:9). But in the future, Israel will see the face of My *shekinah* [presence] eye to eye, as it is said, “For eye to eye they saw” (Isaiah 52:8), and it said, “This is YHVH in whom we trusted” (Isaiah 25:9).

5. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יט

פסוק ט

אמרו לו רצוננו לראות מלכנו שאינו דומה שומע ורואה לשומע ואינו רואה. אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אתן להם מה שביקשו “ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם” (שמות יט:ט). אף לעתיד לבוא עתידין ישראל לראות פני שכינה עין בעין שנאמר “כי עין בעין יראו” (ישעיה נב:ח) ואומר “זה ה' קוינו לו” (ישעיה כה:ט).

6. Isaiah 49:22-26

²²Thus said the Lord YHVH:

I will raise My hand to nations

And lift up My ensign to peoples;

And they shall bring your sons in their bosoms,

And carry your daughters on their backs.

6. ישעיה מט:כב-כו

²²כֹּה אָמַר אֱ-לֹהֵי יְקֹנֶק

הַגֵּה אֶשָּׂא אֶל גּוֹיִם יָדִי

וְאֶל עַמִּים אָרִים גִּסִּי

וְהִבִּיאוּ בְנֵיךָ בְּחֶצֶן

וּבְנִתֶיךָ עַל כַּתְף תְּנַשְּׂאָנָה:

²³Kings shall tend your children,
Their queens shall serve you as nurses.
They shall bow to you, face to the ground,
And lick the dust of your feet.
And you shall know that I am YHVH—
Those who trust in Me shall not be shamed.

²⁴Can spoil be taken from a warrior,
Or captives retrieved from a victor?
²⁵Yet thus said YHVH:
Captives shall be taken from a warrior
And spoil shall be retrieved from a tyrant;
For *I* will contend with your adversaries,
And *I* will deliver your children.

²⁶I will make your oppressors eat their own flesh,
They shall be drunk with their own blood as with wine.
And all mankind shall know
That I YHVH am your Savior,
The Mighty One of Jacob, your Redeemer.

7. Isaiah 45:11-13

¹¹Thus said the Lord,
Israel's Holy One and Maker:
Will you question Me on the destiny of My children,
Will you instruct Me about the work of My hands?

¹²It was I who made the earth
And created man upon it;
My own hands stretched out the heavens,
And I marshaled all their host.

²³וְהָיוּ מְלָכִים אֲמֹנִיךָ
וְשָׂרוּתֵיהֶם מִיְּנִיקֶתֶיךָ
אִפְּסִים אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ
וְעִפְּרֵי רַגְלֶיךָ יִלְחֲכוּ
וַיֵּדְעוּתָּ כִּי אֲנִי יְקֹנֶה
אֲשֶׁר לֹא יִבְשׂוּ קִנְיִי:
²⁴הֲיִקַּח מִגְבוּרַת מַלְקוֹחַ
וְאִם שְׂבִי צָדִיק יִמְלֹט:
²⁵כִּי כֹה אָמַר יְקֹנֶה
גַּם שְׂבִי גְבוּרַת יִקַּח
וּמִלְקוֹחַ עֲרִיץ יִמְלֹט
וְאֶת יְרִיבֶךָ אֲנֹכִי אֲרִיב
וְאֶת בְּנֶיךָ אֲנֹכִי אוֹשִׁיעַ:
²⁶וְהִאֲכַלְתִּי אֶת מוֹנִיךָ אֶת בְּשָׂרָם
וְכַעֲסִים דָּמָם יִשְׁכְּרוּן
וַיֵּדְעוּ כָּל בָּשָׂר
כִּי אֲנִי יְקֹנֶה מוֹשִׁיעַךָ
וְגֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב:

7. ישעיה מה:יא-יג

¹¹כֹּה אָמַר יְקֹנֶה
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיַּצְרוּ
הָאֲתִיּוֹת שְׂאֵלוֹנִי עַל בְּנֵי
וְעַל פֶּעַל יְדֵי תַצְוֹנִי:
¹²אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ
וְאָדָם עָלֶיהָ בְּרָאתִי
אֲנִי יְדֵי גִטּוֹ שָׁמַיִם
וְכָל צִבְאָם צוּרְתִי:

¹³It was I who roused him for victory
And who level all roads for him.
He shall rebuild My city
And let My exiled people go
Without price and without payment
—said the Lord of Hosts.

¹³אֲנִכִּי הֵעִירְתִּהוּ בְצֶדֶק
וְכָל דְּרָכָיו אִישׁוֹר
הוּא יִבְנֶה עִירִי
וְגָלוּתִי יִשְׁלַח
לֹא בַמַּחִיר וְלֹא בַשְׂחָד
אָמַר יְקֹוֹק צְבָאוֹת:

8. Mekhilta de-Rabbi Shimon bar Yohai, 14:15

8. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יד

פסוק טו

Rabbi Elazar of Modi'in says: God said to Moshe, "Regarding My children you would instruct me? As it is said, 'Will you instruct Me about the work of My hands?' (Isaiah 45:11). Instruction is not necessary since they were already mentioned since the six days of creation, as it is said, "Thus said YHVH—if the heavens could be measured [... only then would I reject all the offspring of Israel for all that they have done]" (Jeremiah 31:37)."

ר' אלעזר המודעי אומר אמר לו המקום למשה
על בני אתה מצויני שנאמר "על בני ועל
בפועל ידי תצווני" (ישעיה מה:יא) איני צריך
ציזוי כבר מוזכרין הן לפני מששת ימי
בראשית שנאמר "כה אמר ה' אם ימדו שמים"
וגומ' (ירמיה לא:לז).

9. Exodus 19:4-6

9. שמות יט:ד-ו

⁴"You have seen what I did to the Egyptians, how I bore you on eagles' wings and brought you to Me. ⁵Now then, if you will obey Me faithfully and keep My covenant, you shall be My treasured possession among all the peoples. Indeed, all the earth is Mine, ⁶but you shall be to Me a kingdom of priests and a holy nation." These are the words that you shall speak to the children of Israel."

⁴אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשָׂא
אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׁרִים וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלַי: ⁵וְעַתָּה
אִם שָׁמַעְתֶּם תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְשָׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי
וְהָיִיתֶם לִי סֹגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ:
⁶וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מְמֻלָּכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

10. Deuteronomy 4:6-8

10. דברים ד:ו-ח

⁶Observe them faithfully, for that will be proof of your wisdom and discernment to other peoples, who on hearing of all these laws will say, "Surely, that great nation is a wise and discerning

⁶וְשָׁמַרְתֶּם וְעָשִׂיתֶם כִּי הוּא חֻמַּתְכֶּם וּבִינַתְכֶם
לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל הַחֻקִּים
הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל

people.” ⁷For what great nation is there that has a god so close at hand as is YHVH our God whenever we call upon Him? ⁸Or what great nation has laws and rules as perfect as all this Teaching that I set before you this day?

11. Song of Songs 2:10

My beloved spoke thus to me,
“Arise, my darling;
My fair one, come away!”

12. Deuteronomy 26:16-19

¹⁶YHVH your God commands you this day to observe these laws and rules; observe them faithfully with all your heart and soul.
¹⁷You have affirmed this day that YHVH is your God, that you will walk in His ways, that you will observe His laws and commandments and rules, and that you will obey Him. ¹⁸And YHVH has affirmed this day that you are, as He promised you, His treasured people who shall observe all His commandments, ¹⁹and that He will set you, in fame and renown and glory, high above all the nations that He has made; and that you shall be, as He promised, a holy people to YHVH your God.

13. Babylonian Talmud Berakhot 6a

Rav Nahman son of Yizhak said to Rav Hiyya son of Abin:
What is written on the Master of the Universe’s *tefillin*?
He said to him: “And who is like Your people Israel, one people in the land?” (1 Chronicles 17:21).
But does the Holy Blessed One praise Israel?

הִזָּה: ⁷כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרִבִּים
אֵלָיו פִּיקוּק אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו: ⁸וּמִי גוֹי
גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקָם כָּל
הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם:

11. שיר השירים ב:י

עָנָה דּוֹדִי וְאָמַר לִי
קוּמִי לֶךְ רַעֲיָתִי
יִפְתִּי וְלֹכִי לֶךְ:

12. דברים כו:טז-יט

¹⁶הַיּוֹם הַזֶּה יִקְנֶה אֱלֹקֶיךָ מִצִּיּוֹן לַעֲשׂוֹת אֵת
הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרָתָם וְעָשִׂיתָ
אוֹתָם בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: ¹⁷אֵת יִקְנֶה
הָאֱמֻנָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לְךָ לְאֱלֹקִים וְלִלְכֹת
בְּדַרְכָּיו וְלִשְׁמֹר חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְלִשְׁמֹר
בְּקֹל: ¹⁸וְיִקְנֶה הָאֱמִירָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם
סֹגְלָה כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְךָ וְלִשְׁמֹר כָּל מִצְוֹתָיו:
¹⁹וְלִתְתֹת עֲלִיּוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהַלָּה
וְלִשְׁמֹר וְלִתְפָּאֶרֶת וְלִהְיוֹת עִם קֹדֶשׁ לִיקְנֶה אֱלֹקֶיךָ
כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר:

13. תלמוד בבלי ברכות ו.

אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר
אבין: הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו?
אמר ליה: “ומי כעמך ישראל גוי אחד
בארץ” דברי הימים א יז:כא).
ומי משתבח קודשא בריך הוא בשבחייהו
דישראל?

Yes, as it is written, “YHVH that you have affirmed today” (Deuteronomy 26:17); (and it is written) “And God has affirmed you today” (26:18).

The Holy Blessed One said to Israel: You have made Me a unique entity in the world; now I will make you a unique entity in the world.

You made Me a unique entity in the world, as it is said, “Hear O Israel, YHVH is our God, YHVH is One” (6:4).

Now I will make you a unique entity in the world, as it is said, “And who is like Your people Israel, one people in the land?”

אין, דכתיב: “את ה' האמרת היום” (דברים כו:יז) (וכתיב) “וה' האמירך היום” (שם יח).

אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם;

אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שנאמר: “שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד” (שם ו:ד).

ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר: “ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ”.